

REMISSVAR

2022-12-15

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet
Syrenvägen 7
362 51 Väckelsång

Remissvar avseende betänkandet EU:s vapendirektiv – genomförande av 2017 års ändringsdirektiv på miniminivå, SOU 2022:62

Ju2022/03305

Justitiedepartementet

Beredda tillfälle därtill avger Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet ("Förbundet") härmed följande remissvar:

*Förbundet **avstyrker** förslaget om tillståndsplikt för innehav av magasin.*

*Förbundet **föreslår** att om utredningens förslag om tillståndsplikt antas, att det sker utan att ytterligare tillstånd behöver sökas av legala vapenägare för nuvarande eller framtida innehav och användning av magasin.*

*Förbundet **tillstyrker** användning av undantaget för märkning av historiskt betydelsefulla vapen.*

*Förbundet **avstyrker** förslaget att Polismyndigheten ska få avgöra om vapen är historiskt betydelsefulla.*

*Förbundet **avstyrker** förslaget att skärpa kraven för innehav av legala halvautomatiska vapen.*

*Förbundet **föreslår** att ett förtydligande om att ett halvautomatiskt vapen (som inte är ett halvautomatiskt vapen konverterat till halvautomatisk funktion) alltid är i kategori B när det är utan magasin, införs i vapenlagen.*

*Förbundet **avstyrker** förslaget om en särskild reglering av vapenmäklare.*

Mvh
Jörgen Sandberg
Ordförande

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet
ordforande@sdssf.se

Om remissvaret

Förbundet bedriver inte jakt och ägnar sig inte åt skytte med helautomatiska vapen. Förbudet är dock medvetet om att det är vanligt att medlemmar ägnar sig åt flera olika skytteformer och många även är jägare. Som en följd av den svenska vapenlagstiftningens utformning, med exempelvis vapengarderober och tillstånd kopplade till ändamål, påverkar också regler inom ett område även andra. Förbundet kommenterar därför samtliga relevanta förslag.

Om EU:s vapendirektiv

EU:s vapendirektiv är en så kallad inre-marknadsfråga (första pelaren). Med undantag av definitioner och klassificeringar som är generella rör direktivet endast legala vapen. Hur exempelvis jakt bedrivs omfattas inte av direktivet. Direktivet rör inte heller kriminell vapenhantering (rättsliga och inrikes frågor/polissamarbete och straffrättsligt samarbete omfattas av tredje pelaren).

Direktivet sätter också en miniminivå för medlemsländerna. Länder får, men behöver inte, ha mer restriktiva regler. Sverige har redan i ett internationellt perspektiv ett oerhört restriktivt regelverk för legalt vapeninnehav som på i princip alla områden redan går mycket längre än EU:s minimikrav. Det betyder att Sverige endast behöver göra ett fåtal justeringar av lagstiftningen för att uppfylla kraven. En klokt utformad reglering som utnyttjar de undantagsmöjligheter som finns behöver här inte innebära att laglydiga skyttar, jägare eller samlare åläggs några nya restriktioner.

Utredningens uppdrag och genomförande

Utredningen skulle enligt kommittédirektivet lämna förslag om hur EU:s vapendirektiv kan införas på miniminivå i Sverige.

Det kan inledningsvis konstateras att de förslag som utredningen lagt inte är på miniminivå. Detta gäller framförallt förslaget om tillståndsplikt för magasin. Även om utredningens förslag inte är lika restriktiva som tidigare förslag om magasin förefaller de nu liggande förslagen ha grundats i DS 2018: 1 och på proposition 2020/21:42 vilka tidigare avvisats av riksdagen.

Utredningen förefaller också på flera ställen ha blandat ihop terminologi och missförstått hur den svenska vapenlagen är utformad. Exempelvis skriver utredningen om magasin för helautomatiska vapen, halvautomatiska vapen och manuellt omladdade vapen. Även vapen ofta levereras tillsammans med magasin av en viss typ eller modell finns det inga funktionsskillnader mellan magasin kopplade till omladdningsfunktionen. Det finns också standardtyper av magasin som används till vapen av många olika fabrikat, modeller och omladdningssystem, likaså magasin som används både till pistoler och gevär. Det är därför fel att tala om exempelvis magasin till hel- eller halvautomatiska vapen.

Utredningen har också enligt egen utsago tagit på sig uppdrag som inte ryms inom utredningsuppdraget. Till dessa egenpåtagna uppdrag hör att försöka skapa logik och struktur i vapenregleringen och att ge polisen nya verktyg att komma åt gängkriminalitet (s 184). Utredningen föreslår även ändringar i Naturvårdsverkets föreskrifter för jakt vilket är en fråga som inte omfattas av direktivet (s 132f).

Förbundet är väl medvetet om att den svenska vapenlagen i många avseenden är ologisk och otydlig och välkomnar ett sådant arbete men ser inte implementeringen av vapendirektivet som rätt tillfälle att göra en sådan översyn, i synnerhet inte när utredningen för att göra lagen mer konsistent föreslår regleringar som går utöver EU:s minimikrav.

Det ligger även ett utredningsuppdrag om att se över vapenlagen för att förbättra för jägare och skyttar. Förbundet delar även uppfattningen att det är viktigt med verkningsfulla åtgärder mot brottsligheten men noterar att varje lagstiftningsändring inte behöver ha sådana ambitioner. Utredningen förefaller inte heller vara medveten om att Sverige (i motsats till nästan alla andra EU-länder) har tillstånd uppdelade på ändamål och där vapen som innehas för ändamålet jakt får användas även för målskytte men vapen som innehas för ändamålet målskytte inte får användas vid jakt. Detta gäller även om vapnen som sådana är helt identiska.

Om förslagen

Om reglering av magasin

EU:s vapendirektiv kräver att man får använda kombinationen av ett halvautomatiskt gevär och ett magasin med fler än 10 patroner med centralantändning eller en halvautomatisk pistol och ett magasin med fler än 20 patroner med centralantändning är "målskytt". Målskytt syftar enligt direktivet uppenbart på en person som utövar målskytte i någon form, inte enbart på en person som innehar en vapenlicens med ändamål "målskytte" (licenser uppdelade på ändamål som i Sverige förekommer inte i de flesta andra EU-länder).

Någon reglering av användning av magasin som sådana, eller i kombination med helautomatiska eller manuellt repeterade vapen kräver inte EU. EU kräver också att den som förvärvar ett magasin av slaget ovan ska få använda det. Men det finns inget krav på att förvärv kriminaliseras och inte heller att den som säljer magasinet ska kontrollera detta.

Av utredningen framgår att det regleringsmässigt går att uppfylla direktivets krav på flera olika sätt och listar tre möjligheter. De är i restriktivtetsordning innehavsreglering, förvärvsreglering och användningsreglering. Utredningen föreslår här innehavsreglering vilket är den mest restriktiva av dessa. Ett krav på tillståndsplikt för vissa magasin omfattar definitionsmässigt även användning (men inte förvärv eftersom det går att förvärva ett föremål utan att ta detta i besittning).

Personer som använder illegala vapen skulle inte påverkas. Att använda eller inneha ett illegalt vapen är redan brottsligt i Sverige, detta oavsett vilken typ eller storlek magasinet har och oavsett om magasinet är infört i vapnet ej.

Reglering av magasin som sådana för också med automatik med sig en rad rättssäkerhetsproblem. Dessa är framför allt en följd av att magasin inte är definierade. Någon hållbar juridisk definition av magasin (än mindre för magasin för vapen med viss omladdningsfunktion) har aldrig presenterats, ett förhållande som också ledde till att magasin exkluderades ur FN:s vapenprotokoll.

Utredningen konstaterar att de inte lyckats definiera magasin heller men föreslår att definitionsfrågan ska lösas genom "rättstillämpningen". Förbundet menar att det är ett grundkrav att föremål som det är kriminellt att inneha är definierade på förhand: En innehavare av vad som skulle kunna vara ett tillståndspliktigt magasin måste ha möjlighet att veta detta.

Det är vidare oklart hur trasiga eller utslitna magasin ska hanteras och vilka som får hantera dessa. Till skillnad från ammunition (som utredningen jämför med) förbrukas inte magasin utan ett trasigt magasin består av samma delar som ett funktionsdugligt. Eftersom hantering av ett magasin enligt utredningens förslag ska vara kriminaliserat för andra än de som har tillstånd innebär detta en betydande rättsosäkerhet.

Förbundet vill här också peka på att magasin till skillnad från vapen eller ammunition inte har definierade vitala delar. Utredningen menar att detta kan lösas genom tillämpning av NJA 1987 s. 643. Det aktuella fallet är emellertid inte tillämpligt eftersom armborst till skillnad från magasin har en definierad vital del.

Tillståndsplikt för magasin skulle även innebära att människor riskerade att begå brott genom passivitet, det rör exempelvis personer som innehar magasin men inte något vapen eller personer som innehar magasin till ett vapen som inte kräver licens (exempelvis replikor eller leksaksvapen), dessa magasin kan vara identiska med magasin som utredningen menar ska vara tillståndspliktiga.

Att utredningen föreslår att personer ska få tre månader på sig att lämna in eller på annat sätt göra sig av med magasin löser inte detta.

Det är exempelvis långt ifrån uppenbart att den som har en replika (kopia som är obrukbar) av ett vapen med ett fungerande magasin är medveten om att det är ett sådant. Detsamma gäller förstås även, och kanske i ännu högre grad, den som innehar delar som skulle kunna sättas ihop till ett magasin.

Tre månader är också för kort tid att avyttra magasin som inte sålts med vapnet eller att införskaffa annat vapen de passar till, tolv månader är en mer rimlig tidsfrist.

Utredningen föreslår att den som innehar magasin men som inte har licens för ett passande vapen ska få möjlighet att söka licens för magasinen på samma grunder som för ammunition. Här vill förbundet påpeka att det idag är mycket svårt, närmast omöjligt, att få licens för ammunition till vilket man inte har ett passande vapen.

Vidare skulle tillståndsplikt föra med sig indirekta problem för bland annat detaljhandeln och för Försvarsmakten. Tillståndsplikt för magasin skulle dels kräva speciella arrangemang för förvaring och transporter och det skulle också hindra att detaljhandlare som inte samtidigt saluförde vapen eller ammunition fortsatte att saluföra sådana.

Här kan noteras att den gällande regleringen av vapenhandlare inte medger att man bedriver sådan verksamhet utan att sälja ett visst antal vapen per år. Det är sålunda inte möjligt för en detaljhandlare som idag saluför magasin men som inte är intresserad av att börja sälja vapen och ammunition att söka ett vapenhandlartillstånd för att kunna fortsätta sälja magasin. Regleringen blir därför en inskränkning av näringsfriheten.

Förbundet kan även tillägga att det efter Sveriges inträde i EU är obligatoriskt i lagstiftningsarbetet beskriva konsekvenser för företag. Så har inte skett i denna utredning vilket kan antas bero på att utredningen har förbisett hur deras förslag skulle påverka detaljhandeln.

Tillståndsplikt skulle också kunna göra det mycket svårt för enskilda att beställa magasin från andra länder och därmed negativt påverka såväl tillgången på dessa (vilket främst skulle drabba dem som behövde magasin av ovanliga typer som inte normalt salufördes i den svenska handeln). Det skulle också negativt påverka konkurrensen.

Överträdelser behöver enligt direktivet inte kriminaliseras vilket också konstateras av utredningen (däremot ska tillstånd vid överträdelse dras in, regleringen omfattar ju bara personer som får inneha eller använda vapen).

Om kriminalisering av brott mot av användarregleringen ändå införs bör de hanteras som andra överträdelser av vapenlagen – man behöver inte som Utredningen verkar mena konstruera en ny brottsrubricering för detta. Detta är också hur man historiskt hanterat överträdelser av tillstånd (exempelvis att vapen förvarats på felaktigt sätt eller att skott avlossats med vapen för vilka tillståndet inte medger detta).

Förbundet avstyrker förslaget om tillståndsplikt för av innehav av magasin.

Märkning av vapen

Förbundet välkomnar att undantaget för historiskt betydelsefulla vapen används. Förbundet ställer sig däremot tveksamt till om Polismyndigheten har erforderlig kompetens att avgöra om ett vapen är historiskt betydelsefullt, här bör i stället bedömningar av samlarföreningar, museer, eller andra sakkunniga tillämpas i första hand.

Här är det också viktigt att ta i beaktande att beslut om märkning av historiskt betydelsefulla vapen är irreversibla. Det är därför viktigt att märkning inte behöver ske innan frågan om märkning är slutgiltigt prövad.

Förbundet tillstyrker användning av undantaget om märkning av historiskt betydelsefulla vapen.

Förbundet avstyrker förslaget att Polismyndigheten ska få avgöra om vapen är historiskt betydelsefulla.

Om reglering av vapen för jakt.

Förbundet utövar inte jakt. Som en följd av den svenska lagstiftningens utformning påverkar dock regleringar av vapen för jakt per automatik även vapen för målskytte. Förbundet konstaterar att EU:s vapendirektiv överhuvudtaget inte rör hur jakt ska bedrivas eller vilken utrustning som ska få användas vid jakt.

Förbundet hänvisar frågor kring jakt till remissvar från Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund.

Om reglering av helautomatiska vapen

Utredningen menar att EU-direktivet innebär att de nu gällande kraven för innehav av helautomatiska vapen behöver skärpas (s 133). Det är oklart på vilken grund Utredningen menar att så behöver ske. Att EU skärpt kraven kräver inte i sig att kraven måste höjas i Sverige, det avgörande är i stället nivån. Om Sverige fortfarande uppfyller kraven behövs ingen ytterligare reglering. Här kan konstateras att länder som har implementerat direktivet på miniminivå (exempelvis Schweiz) efter implementeringen har mindre restriktiva regler än vad Sverige haft sedan 1995. Förbundet konstaterar att de nu gällande reglerna för helautomatiska vapen uppfyller kraven i EU:s vapendirektiv.

Förbundet avstyrker förslaget att skärpa kraven för innehav av legala helautomatiska vapen.

Klassificering av vapen

Utredningen skriver att utredningsförslagen inte ska läsas som att vapen omklassificeras. Det skulle exempelvis lösa problemet med att det normalt inte går att transportera vapen i kategori A med flyg. Utredningstexten är emellertid motsägelsefull i detta avseende och flera av förslagen (exempelvis regleringen av magasin och skrivningarna på s 139) grundas uppenbart i antagandet att exempelvis vissa halvautomatiska vapen är i kategori A. Detta kan i de fall utredningen används som rättskälla innebära tolkningsproblem i domstol.

En del andra länder som implementerat vapendirektivet, exempelvis Frankrike, har i lagtexten vid implementering infört förtydligande om att ett halvautomatiskt gevär tillsammans med magasinet endast är i kategori A när ett magasin med fler än 10 patroner är isatt – och understryker att vapnet är kategori B när det är utan magasin. Sverige borde för att undvika tolkningsproblem göra motsvarande förtydligande.

Förbundet föreslår att ett förtydligande om att ett halvautomatiskt vapen (som inte är ett helautomatiskt vapen konverterat till halvautomatisk funktion) alltid är i kategori B när det är utan magasin, införs i vapenlagen.

Reglering av vapenmäklare

Förbundet vill påpeka att det som en följd av hur den svenska regleringen av vapenhandel är utformad inte går att bedriva "vapenmäklarverksamhet", dvs yrkesmässig handel med vapen på kommission, utan att vara vapenhandlare. Det finns således inte något behov av att reglera sådan verksamhet separat och Sverige uppfyller också EU:s krav på reglering. En separat reglering skulle snarast kunna ge intrycket att det gick att bedriva vapenmäklarverksamhet fristående från vapenhandel.

Förbundet avstyrker förslaget om en särskild reglering av vapenmäklare.